

สรุปสาระสำคัญและรายละเอียดของ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) (เรื่องเสร็จที่ 1135/2558)

1. บททั่วไป

ความเป็นกฎหมายกลาง หากมีกฎหมายว่าด้วยการใดบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจการใด หรือหน่วยงานใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น เว้นแต่ (

(1) บทบัญญัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง จะต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับเป็นการเพิ่มเติม ไม่ว่าจะซ้ำกับกฎหมายนั้นหรือไม่ก็ตาม

(2) บทบัญญัติในเรื่องการร้องเรียน บทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญออกคำสั่งเพื่อคุ้มครองเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง ให้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องเรียน

กำหนดกรณียกเว้น ไม่นำร่างพระราชบัญญัตินี้ไปบังคับใช้ โดยระบุถึงผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจการใด หรือหน่วยงานใดที่ได้รับยกเว้นให้ชัดเจนซึ่งได้แก่

(1) บุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนของบุคคลนั้น โดยมีให้ผู้อื่นใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อผู้อื่น

(2) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพหรือประโยชน์สาธารณะ

(3) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งเก็บรวบรวมใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่

(4) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์ รวมทั้งการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(5) การดำเนินกิจการขององค์การทางศาสนา

(6) การดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตและสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดยกเว้นไม่นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจการใด หรือหน่วยงานใดทำนองเดียวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

1.3 นิยาม “เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” ได้แก่ ไซให้นอกจากหมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนบุคคลหรือบุคคลที่มีความบกพร่องในการแสดงเจตนา

1.4 นิยาม “บุคคล” ได้แก่ ไซให้หมายความรวมถึงแต่เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น เนื่องจากนิติบุคคลไม่มีความเป็นส่วนตัวและย่อมไม่มีข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคล

2. หมวด ๑ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กำหนดให้มี “คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” ประกอบด้วย (1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

และผู้แทนสมาคมธนาคารไทย (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (4) ให้ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการรักษาคความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ เช่น จัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการหรือแนวทางการดำเนินการ เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องทุกข์ รวมทั้งวินิจฉัยข้อพิพาท กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ (ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้แต่งตั้ง)

3. หมวด 2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เพิ่มเติมหลักการทั่วไปว่าผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย ข้อมูลส่วนบุคคลได้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น และการขอความ ยินยอมต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ เว้นแต่โดยสภาพไม่สามารถดำเนินการ ได้ ทั้งนี้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ถูกจำกัดไว้โดยกฎหมายหรือสัญญา ที่ให้ประโยชน์แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และในกรณีที่มีการถอนความยินยอม ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้อง แจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงผลกระทบจากการถอนความยินยอมด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ได้ปรับปรุงข้อยกเว้นที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมไว้สำหรับกรณีการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนของหน่วยงานรัฐ เป็น ให้ยกเว้นสำหรับประโยชน์ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำกัดว่า ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ต้องเก็บข้อมูลนั้นไว้เป็นความลับ นอกจากนี้ ได้ตัดข้อยกเว้นสำหรับการสืบสวน สอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย หรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล เนื่องจากได้รับการยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้วในร่างมาตรา 4 ปรับปรุงข้อยกเว้นสำหรับกรณีเป็นการเปิดเผย ต่อสาธารณะโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะด้วยความยินยอมโดยตรงหรือโดยปริยาย ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และอาจกำหนดเพิ่มเติมกรณียกเว้นอื่นโดยออกเป็นกฎกระทรวงได้

การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

(1) เพิ่มเติมข้อยกเว้นสำหรับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ต้องได้รับความ ยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้กับกรณีที่เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เนื่องจากเมื่อข้อมูล ดังกล่าวมีความเป็นสาธารณะอยู่แล้วย่อมไม่มีความเป็นส่วนบุคคลอีกต่อไปและไม่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของ พระราชบัญญัตินี้

(2) การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศได้แก้ไขให้ต้องเป็นไปตาม หลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อที่จะไม่ต้องระบุชื่อ ประเทศซึ่งมีสาระสำคัญในหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่ำกว่าพระราชบัญญัตินี้เพื่อมิให้ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ได้เพิ่มเติมให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิ ในการขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอมได้ และ กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการตามคำขอในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขอ

4. หมวด 3 ข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ปรับปรุงให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ทำประกาศกำหนด
ข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติ

เพิ่มเติมเรื่องเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลที่ทำเนิการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนดและได้รับใบรับรองมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายดังกล่าว

กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจประกาศยอมรับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศก็ได้หากการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวมีข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด

5. หมวด 4 การร้องเรียน

กำหนดให้มีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบการกระทำใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด

6. หมวด 5 ความรับผิดชอบทางแพ่ง

แก้ไขช้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยจากช้อยกเว้นกรณีของการปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ เป็น การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

แก้ไขความหมายของค่าสินไหมทดแทน โดยให้รวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้จ่ายไปตามความจำเป็นในการป้องกันความเสียหายที่กำลังจะเกิดหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วด้วย จากที่แต่เดิมเป็นค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการและหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากผู้ที่ทำการป้องกันความเสียหายไม่ให้เกิดขึ้นคือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั่นเอง

7. หมวด 6 บทกำหนดโทษ

ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติที่ได้แก้ไขใหม่ และได้ทำการเพิ่มเติมให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้สามารถเปรียบเทียบปรับได้โดยคณะกรรมการ และคณะกรรมการอาจมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการใช้อำนาจในการเปรียบเทียบปรับด้วยก็ได้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาคดีความขึ้นสู่ศาลจำนวนมาก และร่างนี้ได้กำหนดอัตราโทษปรับเปรียบเทียบปรับกับอัตราโทษจำคุกไว้สูงอยู่แล้วคือ โทษจำคุกหนึ่งปีต่อโทษปรับสองล้านบาทอันเป็นหลักการตามร่างเดิม

8. บทเฉพาะกาล

(1) เพิ่มเติมในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งไปพลางก่อน และ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการเป็นการชั่วคราว เนื่องจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ นั้นได้จัดตั้งขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วก็จะทำให้ยังไม่มีผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(2) กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยหลักแล้วยังคงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เรื่องการจัดให้มีระบบ

รักษาความปลอดภัยตามมาตรา 29(1) จะต้องปฏิบัติตามภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้เก็บรวบรวมมาก่อนแล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้จะใช้บังคับไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

กลุ่มงานกำกับดูแลธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
สิงหาคม 2558